

Bokmeldinger

Knut Jørgensen, *Visjon og hverdag. Lederskap i misjon og menighet*, Verbum 1991 (250 s.).

I senere år har det kommet en rekke bøker om lederskap, i hovedsak skrevet av amerikanere for forretningsfolk. Lederskapsidealene har variert, og de har snarere representert ulike moteretninger enn grundig forskning. Alle husker vi vel gulfkrig-generalen Norman Schwarzkopfs besøk i Norge, og hvorledes norske ledere betalte tusenvis av kroner for å høre hans foredrag. Om floraen av lederskapslitteratur har gitt oss dyktigere ledere, kan det reises berettiget tvil om.

Også innenfor kirken har det i senere år blitt produsert flere bøker om lederskap. Den viktigste på norsk mark er utvilsomt Knud Jørgensens bok: *Visjon og hverdag. Lederskap i Misjon og menighet*.

Jørgensen er selv en kristen leder i eminent forstand med rik erfaring fra misjonstjeneste i Etiopia, medialedelse i Det Lutherske Verdensforbund, Ph. D. fra Fuller Seminary i USA, og lederposisjoner i IMMI, Santalmisjonen og nå Kirkens Nødhjelp. Han står også sentralt innen den internasjonale Lausannebevegelsen og i Kairos-prosjektet som driver radio-sendinger til Kina. I en artikkel nylig i Vårt Land ble han karakterisert som en av de mest innflytelsesrike menn i norsk kirkeliv – som rådgiver.

Når Jørgensen skriver om ledelse, er det verdt å lytte. Han kombinerer på en fruktbar måte teoretiske leder-

skapsstudier, kristelig innsikt og praktisk personlig erfaring.

Også Jørgensen er påvirket fra USA, særlig av sine studier ved Fuller Seminary under professorene J. Robert Clinton og Edgar J. Elliston. Han vedkjenner seg åpent denne påvirkning (s. 18), men sier samtidig at han har bearbeidet og omformet det han har lært med tanke på norsk misjon og kirkeliv.

Jørgensen definerer en leder i bibelsk sammenheng i tilslutning til Clinton som «en person med gudgitte evner og et gudgitt ansvar for å påvirke en bestemt gruppe av Guds folk i retning av Guds formål med denne gruppen». Lederskap skjer på ulike nivåer, fra det lokale nivå til det internasjonale. Med sin vide definisjon av lederskap faller alle aktive kristne inn under denne definisjonen, og boken har derfor et budskap ikke bare til topledere, men til de fleste kristne.

Jørgensen gjennomgår ulike teorier om lederskap og henter på nokså pragmatisk vis ut ulike elementer fra dem. Det som likevel blir styrende, er de bibelske lederskapsmodeller særlig konsentrert om lederen som tjener, husholder, hyrde og eksempel. Jesus selv fremstår som kristent lederideal.

Boken er praktisk og jordnær. Den forener det åndelige og det menneskelige, det teoretiske og det praktiske. Jørgensen regner med at ledere utrustes av Den Hellige Ånd, men samtidig har han syn for lederutdanning og lederutvikling. Fra et misjonsteologisk synspunkt er det særlig interessant at Jørgensen drøf-

ter de utfordringer som lederskap på tvers av kulturgrenser utgjør. Mange misjonærer går inn i lederposisjoner i andre kirker uten å ha de nødvendige kunnskaper om hvordan lederskap utøves i en annen kultur. På en instruktiv måte sammenlikner Jørgensen f.eks. lederskap i den gresk-romerske kultur, vesterlandsk kultur og nigeriansk kultur (s. 149). Tross kritiske synspunkter på antropologen Charles Krafts teorier, slutter han seg til hans anliggende: Vi må oversette Bibelens meninger/intensjoner om lederskap inn i ulike kulturer slik at de har samme mening («dynamisk-ekvivalent lederskap»).

I et svært interessant kapittel drøfter også forfatteren organisasjoner og strukturer som lederskap skjer innenfor. Både her og i boken forøvrig kommer Jørgensens evangelikale og lavkirkelige ståsted til uttrykk. For Jørgensen er ikke lederskap forbundet med makt og prestisje, men med tjenersinn, lidelse og åndelig autoritet. Jørgensens tjenerideal representeres av biskop Festo Kivengere

fra Uganda: «Hemmeligheten i Festos lederskap var, tror jeg, at grunnmotivet i hans liv var «brokenness». . . Ut av denne lydhørhet og bruttethet vokste hans åndelige lederskap. Til slikt lederskap vil jeg gjerne utfordre.»

Vi kan gjerne slutte oss til en slik utfordring, men det reiser kanskje et kritisk spørsmål: Er det så nødvendig å være seg så bevisst at en er en leder. En misjonsleder (var det Ludvig Hope?) har sagt noe i retning av at den man bør velge til leder, er den som ikke har ambisjoner om å bli leder. Dette er ikke uttrykk for jantelov eller falsk beskjedenhet, men kanskje et trekk ved norsk kultur som er i ferd med å gå tapt. Kanskje er dette et punkt hvor vi ikke så raskt skal etterlikne amerikansk kultur.

Jørgensens bok anbefales alle som har ansvar for lederskap og lederutvikling innen misjon og kirke.

Tormod Engelsviken